

Λένια Ζαφειροπούλου*

Το πρωτόγονο όπλο της Επανάστασης

Με αφορμή αυτή εδώ την πρόσκληση, ξανασκέφτομαι πόσοι μου έχουν μιλήσει για αγανάκτηση και εξέγερση στους στίχους μου, χωρίς εγώ να έχω συνειδητά προγραμματίσει αυτές τις συνηχήσεις. Καταλυτική υπήρξε για τη δική μου πορεία η φοιτητική ζωή σε δυο μεγάλες μητροπόλεις της Βόρειας Ευρώπης. Ως σπουδαστής σε ξένες χώρες είσαι ένας σιωπηλός πολίτης. Λούζεσαι τον καταρράκτη των νέων εμπειριών κι όσο περνά ο καιρός βλέπεις μέσα απ' τη ροή με όλο και περισσότερη διαύγεια. Εκεί στο κατώφλι ανάμεσα στη μαθητεία και στο επάγγελμα, άρχισα να παρακολουθώ έκπληκτη αντιφάσεις στην ίδια μου τη σκέψη. Ο καιρός μου με άφηγε γενναιόδωρα να αναπτύξω ένα ελεύθερο εγώ, είχα κάθε άδεια να το κάνω όσο υπερτροφικό επιθυμούσα. Οι ανεξάρτητες, ελεύθερες επιλογές σε όλα τα πεδία και το κυνήγι των ονείρων έμοιαζαν ιερά. Όμως η δυνατότητα της αυτοπραγμάτωσης έφερνε και την καταναγκαστική λατρεία της, τον σεβασμό για τη σκληρή ιεραρχία του επαγγέλματος, για τους επιτυχημένους του κλάδου. Πάνω από την υποτιθέμενη πλήρη ελευθερία κινήσεων και τον έξαλλο ατομικισμό, απλωνόταν ακόμα ένας αυστηρά ιεραρχικός χάρτης. Με τρόμο έπιανα κάθε τόσο τον εαυτό μου να κινείται με βάση την άτεγκτη γεωγραφία του. Ήταν φανερό: η Δύση του αδούλωτου εγώ παρέμενε απaráλλακτη η Δύση του κύρους και της κοινωνικής επιτυχίας. Και η αντίφαση μεγάλωνε μέσα μας.

Ο καιρός μας, μας ανέτρεφε φίλους της ισότητας, και την ίδια στιγμή συνέχιζε να οχυρώνεται και να υπεραίρεται ως φρούριο απέναντί μας. Μας προέτρεπε προς τις άπειρες ευκαιρίες και δυνατότητες, απαιτώντας μαζί και συμμόρφωση προς τη μετα-αποικιακή του νοοτροπία που συνέχιζε να φτιάχνει ένα χρηματιστήριο από τις χώρες, τις καταγωγές, τις ασχολίες μας, ακόμα κι από τους τόπους διαμονής στις επικεφαλίδες των βιογραφικών μας σημειωμάτων. Η εξέγερση στα γραπτά μου προέκυψε αυτόματα, μια και η αντίφαση κι ο καταναγκασμός είχαν συνυφανθεί με την ίδια μου τη σκέψη. Έτσι πριν καν εξεγερθώ ενάντια στη σκληρή μου μητέρα, τη Δύση, χρειάστηκε να εξεγερθώ κατά του διπλού εαυτού μου. Εκείνος ήταν που έτεινε συχνά σε αντίθετους πόλους, ξεσκίζοντας τη σκέψη και το αίσθημά του: τον έπιανα να τείνει και προς το γκρέμισμα των ειδώλων και την ελεύθερη περιπλάνηση — και προς την ασφαλή εγκατάσταση στους πρόποδες του υψηλού φρουρίου: τη γεμάτη

θαυμασμό ενατένιση προς τις υψηλές επάλξεις. Εναντία σ' αυτόν τον διπλό ή και πολλαπλό εαυτό που ίσως να 'ναι , η Λεγεών, τα δαιμόνια του σήμερα, νιώθω ότι αξίζει και οφείλει να εξεγείρεται ο σημερινός άνθρωπος της τέχνης κι ας μην πετύχει ποτέ την όντως επανάσταση.

Η εξέγερση όπως λέει και τούτη η προκήρυξη, είναι κάτι εκρηκτικό. Δεν γκρεμίζει απαραίτητα τους πόλους ανάμεσα στους οποίους εκρήγνυται, ούτε χτίζει απαραίτητα κάτι στη θέση τους. Ας κάνουμε μια ειρωνική υπόθεση: Αν απαρνούμασταν το επεκτατικό, κατακτητικό δυτικό εγώ. Αν απορρίπταμε τους μικρούς και μεγάλους ρόλους στο casting της αυτοπραγμάτωσης, τους ρόλους του δουλοπαροίκου ή του πολιορκητή ή του τυχερού πολίτη του μεγάλου φρουρίου. Τότε αυτό θα ήταν η όντως Επανάσταση. Κι η τέχνη, το πρώτο και πρωτόγονο επαναστατικό όπλο, αχρείαστη πια, θα 'μπαινε στο μουσείο της νέας Εδέμ: ενθύμιο απ' τον παλιό καιρό του απολεσθέντος παραδείσου.

* Ποιήτρια, μεταφράστρια, λυρική τραγουδίστρια